Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 170 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 6, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 6-го ВЕРЕСНЯ 1997 р. Ч. 170 РІК CIV.

Комітет „Гельсінкі-90" обороняє журналістів

Київ(Р.Р.). — Український правозахисний комітет „Гельсінкі-90" різко засудив хвилю терору проти журналістів.

В оприлюдненій заяві сказано, що за останні п'ять місяців в Україні вбито журналістів Петра Шевченка, Віталія Коцюка, Бориса Дерев'янка, публіциста Володимира Котельницького, а редактор газети „Черніговскій Полдєнь" Костянтин Сердюк вижив лише завдяки лікарям.

„Занепокоєння викликає фактична незахищеність ґарантованого статтею 34 Конституції України права на свободу думки і слова, на вільне висловлювання поглядів і переконань, а також права поширювати інформацію", — пишуть автори заяви.

Головною причиною зростання терору проти журналістів Український правозахисний комітет „Гельсінкі-90" вважає безкарність виконавців терористичних актів. Слідство за фактами загибелі П. Шевченка і В. Коцюка, так само, як і слідство в справі загибелі Вадима Бойка, не дало ніяких результатів. Правоохоронні органи в таких випадках списують усе на „трагічний випадок" або „самогубство". Не дало наслідків і слідство у справі зникнення голови секретаріяту НРУ Михайла Бойчишина. „Така безпорадність і безвідповідальність" правоохоронних органів фактично є потуранням політичним терористам в Україні", — наголошено в заяві.

П. Лазаренко очолив групу „Єдність"

Київ(Р.Р.). — Колишній прем'єр-міністер України Павло Лазаренко, як відомо, є депутатом Верховної Ради України. Він очолив депутатську групу „Єдність", про що повідомив 29-го серпня на пресовій конференції. Таке рішення ухвалила група на засіданні 28-го серпня.

Раніше групу „Єдність" очолював Віктор Меркушов. Член групи Віктор Омелич сказав журналістам, що зміну керівництва зумовлено „недостатніми лідерськими якостями" В. Меркушова. П. Лазаренко, на його думку, є сильним лідером, „а до сильного лідера завжди тягнуться". Інший член групи, який просив не називати його ім'я, висловив здивування, що ротація керівництва групи відбулася у відсутність Меркушова, хоча оголошено, що він залишається членом групи.

П. Лазаренко повідомив, що має намір вступити до виборчого об'єднання, яке передбачається створити на базі кількох партій. Яких саме, він не назвав, однак зазначив, що це будуть партії центристського спрямування, яким близька соціял-демократична ідея.

П. Лазаренко не підтримує ідею оскарження Президента і уважає недоцільними переносити вибори депутатів. За його словами, група „Єдність" не буде в опозиції до Президента чи Уряду, а співпрацюватиме разом з усіма над економічними законами.

Обрання його керівником групи „Єдність" болісно сприйнято в Кабінеті Міністрів, уважає П. Лазаренко. Тому деяким членам групи запропоновано вийти з цієї депутатської групи, але є й бажаючі приєднатися до групи, яку він очолив.

Японські комуністи перефарбовуються

Токіо. — Комуністична партія Японії внесла радикальні поправки у свій політичний курс, перефарбувавшись у соціял-демократів і цілком зрікаючись як соціялістичної ідеології, так і критичних нападів на „американський імперіялізм".

Про ці зміни свідчить щойно оприлюднений проєкт резолюції, яку плянується прийняти на XXI з'їзді Комуністичної партії Японії, котрий відбудеться 22-го вересня. Цей документ, замість звичних догм про „загнивання капіталізму" і „об'єктивно зумовлену перемогу соціялізму", містить абсолютно немислиму для комуністів тезу — про позитивну, будуючу ролю в житті сучасного людства демократії американського типу. „Надзвичайно цінну науку ми повині перейняти з історії американської демократії",— говориться, між іншим, в проєкті резолюції.

Також вперше за багато років проголошено, що партія відтепер має намір боротися за владу шляхом створення „демократичного коаліційного уряду".

У виборах на початку червня цього року комуністи вдвічі збільшили кількість місць у токійській префектурі. Загальне число депутатів у префектурах і міських адміністраціях від Комуністичної партії Японії вперше за повоєнні роки досягнуло 4,000 осіб. Після минулорічних жовтневих парляментарних виборів комуністи одержали в нижній палаті парляменту 26 місць.

Як твердять аналітики,ця ідеологічна діялектика японських комуністів є звичайним прагматичним заходом для здобуття більшої кількости виборчих постів на всіх рівнях влади, щоб відтак показати своє справжнє обличчя.

В Єрусалимі сталося чергове кровопролиття

Єрусалим, Ізраїль. — У четвер, 4-го вересня, в торговельному центрі на єрусалимській вулиці Бен Єгуда серед білого дня вибухли три бомби, начинені цвяхами, вбивши сім осіб і покалічивши біля 200, дев'ятеро з яких перебувають у тяжкому стані.

Відповідальність за черговий кривавий злочин взяла на себе, як і в попередньому випадку, ісьлямська екстремістична група Гамас. У заяві, розісланій в різні інформаційні агентства, її провідники погрожують новими акціями, якщо влада Ізраїля до14-го вересня не випустить з тюрем на волю гамасівських бойовиків, а серед них і духового лідера групи, шейха Ахмеда Ассіна.

Бомби вибухли о 3-ій годині по полудні, тобто в той час, коли в торговельному центрі зібралося декілька сотень покупців, в тому числі американські туристи.

Відразу після терористичної акції ізраїльська армія знову заблькувала західній берег Йордану і смугу Ґази. Прем'єр Беньямін Нетанягу скликав своїх міністрів на надзвичайне засідання, на якому представник міністерства оборони закликав на цей раз не обмежуватися бльокадою кордонів Палестинської самоуправної території, а вжити щодо палестинців більш жорстокі заходи.

Президент ЗСА Билл Клінтон засудив чергову злочинну акцію арабських терористів в Єрусалимі і запевнив, що візита державного секретаря Меделин Олбрайт на Близький Схід почнеться 9-го вересня, як це і було заплановано. Очікується, що Президент Б. Клінтон з приводу погіршення ситуації в Ізраїлі оприлюднить спеціяльну заяву.

Обікрали київське бюро Ассошієйтед Пресс

Київ. — Вночі 4-го вересня пограбовано кореспондентський пункт американського інформаційного аґентства Ассошієйтед Пресс (АП), повідомила УНІАР, покликаючись на українське телебачення. Це спаралізувало працю бюра на кілька днів.

Невідомі злочинці проникли в бюро крізь вікна, пошкодивши на них ґрати, і винесли зі собою комп'ютери, фотообладнання й унікальну базу даних, яка, на думку репортерів АП, є найціннішим надбанням бюра. Міжнародний архів фотографій збирали кілька років.

Співробітники аґентства вважають, що через свою унікальність база даних могла зацікавити не тільки фахівців. Правоохоронці оцінюють цей злочин як звичайний і відкидають версію про політичні мотиви пограбування. Міліціянти звинувачують кореспондентів у недбалості, зокрема в тому, що вони не обладнали бюро охоронною сиґналізацією.

Злочин вчинено напередодні двох міжнародних подій у Києві — зустрічі представників України і Европейської спільноти на найвищому рівні і конкурсу краси „Міс Европа-97".

Журналісти рекламуватимуть автомобілі

Київ(Р.Р.). — Зі столиці України 3-го вересня вирішили представники автомобільного клюбу журналістів України у першу туру „ДЕУ мотор-97" („Daewoo motor-97") на дев'ятьох автах цієї південнокорейської фірми типів „Нексія", „Еспера", „Тіко", „Нубіра-вагон", „Леґанза" і „Лянос".

Кілька груп працівників різних засобів масової інформації України переїдуть понад 4,000 кілометрів, зупиняючись у 20-ох обласних центрах. Вони пропаґуватимуть безпечний рух, автомобільну справу, журналістичну солідарність та ознайомляться із ситуацією в областях і районах.

Південнокорейська компанія „ДЕУ" має намір розпочати виробництво своїх автомобілів на Запорізькому автомобільному заводі. Отож нинішня автомобільна тура має на меті ознайомити українських автолюбителів з різними моделями авт цієї компанії.

Президент автоклюбу журналістів Степан Родич зазначив, що члени клюбу брали участь у багатьох міжнародних змаганнях і зможуть об'єктивно оцінити авта на якість, з урахуванням доріг України. Автомобілі вони виставлятимуть у парках і на центральних вулицях українських міст, демонструватимуть фігурне водіння, підіймуться в Карпати, проїдуться сільськими ґрунтовими шляхами. Закінчиться турне 20-го вересня в Києві.

Заступник голови Верховної Ради України Віктор Мусіяка під час зустрічі 29-го серпня з президентом „ДЕУ" Кім У Джунґом зазначив, що перш ніж український парлямент ухвалить в другому читанні закон про стимулювання виробництва автомобілів в Україні, корпорація „ДЕУ" повинна переконати парляментаристів у серйозності своїх намірів. Наприклад, наданням підприємству „АвтоЗАЗ" кредиту ще до прийняття закону. Цей кредит Запорізькому автозаводові необхідний для покриття заборгованости постачальникам.

В. Мусіяка підтримав ідею підписання угоди між Кабінетом Міністрів України, корпораціями „АвтоЗАЗ", „ДЕУ" і американською фірмою Дженерал моторс про особливі принципи співпраці.

За словами Кім У Джунґа, „ДЕУ" має намір інвестувати в Україну майже 1.3 блн. дол. Експерти корпорації недавно відвідали українські кораблебудівні заводи з метою вивчення можливости інвестувати спорудження кораблів. З Київською міською адміністрацією підписано угоду про інвестування 192 млн. дол. у реконструкцію Бесарабського кварталу.

Корпорація „ДЕУ" також ставить принципові умови: до підписання договору про створення спільного підприємства „АвтоЗАЗ" має зліквідувати всі борги, а з моменту початку виробництва авт спільне підприємство має бути звільнене від сплати будь-яких податків на 10 років. Після створення спільного підприємства, корпорація „ДЕУ" плянує здійснити модернізацію запорізького автозаводу і через кілька років, окрім авт корейської корпорації, випускатимуться також модернізовані автомобілі "Таврія".

Г. Удовенко зустрівся зі слухачами Дипломатичної Академії

Київ(Р.Р.). — Міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко зустрівся зі слухачами першого курсу Дипломатичної Академії при Міністерстві Закордонних Справ України.

У своєму виступі міністер зазначив, що Україна дуже потребує кваліфікованих кадрів, тому, не зважаючи на економічну кризу, Уряд має підтримати Дипломатичну Академію. Головними завданнями зовнішньої політики Г. Удовенко назвав економізацію та зміцнення незалежности й суверенітету України.

Дипломатичну Академію засновано у 1995 році. Цього року слухачами першого курсу стали 43 працівники Міністерства Закордонних Справ України та інших органів центральної виконавчої влади.

Г. Удовенко зустрівся також зі студентами Інституту міжнародних відносин.

„У співпраці та єднанні увійти у XXI століття — це найважливіше!"

Джерзі Сиҭі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Володимир Сохан, представник УНС, на 2-ий Всесвітній Форум Українців, цитуючи це бажання представників Уряду, уважає, що воно справді найважливіше, незалежно від того як пройшли ці чотири дні у Києві.

— Скажіть, будь ласка, чи тим разом відчувалося більше участь урядових чинників в організації та переведенні форуму?

— Воно було дуже наявне, хоча б тим, що усі делеґати були гостями Уряду, який виасиґнував на форум велику суму 700,000 гривень і делеґати з діяспори, як західньої, так і східньої, мали даром готель та харчування у Києві впродовж чотирьох днів. Кожного дня на нас чекали автобуси і ми доїздили на місце нарад. Члени Уряду враз із Президентом Леонідом Кучмою, але й першим Президентом Леонідом Кравчуком, брали участь у відкритті форуму, а слово Л. Кучми, як знаєте, було щире та позитивне.

В. Сохан в редакції „Свободи" під час інтерв'ю.

— Ви тут підкреслили позитивну участь Уряду у тому другому форумі, але ми знаємо, що організаційно були також неґативи тих, що форум підготовляли.

— Так, хоча організаторами форуму були, крім голови Івана Драча, представники Уряду в осо-

(Закінчення на стор. 3)

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ЗАКЛИКАЮТЬ СТИМУЛЮВАТИ ВИРОБНИЦТВО АВТОМОБІЛІВ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Представники обласних організацій 10-ох політичних партій і громадських об'єднань закликали депутатів України приспішити прийняття закону про стимулювання виробництва автомобілів в Україні. Такий закон необхідний для відновлення виробництва на Запорізькому, Кременчуцькому, Львівському, Луцькому автомобільних заводах і забезпечити працею понад 500,000 людей.

ЗАТВЕРДЖЕНО НОВИЙ СКЛАД РНБО

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма затвердив новий склад Ради Національної Безпеки і Оборони України (РНБО) із 16 осіб. За словами Володимира Горбуліна, до РНБО введено трьох нових членів: голову Адміністрації Президента Євгена Кушнарьова, директора Національного Бюра Розслідувань Василя Дирдинця та Президента Національної Академії Наук України Бориса Патона.

ЗАТВЕРДЖЕНО ПРОГРАМУ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

ХАРКІВ. — Тут обласна державна адміністрація затвердила програму залучення інвестицій в економіку области. Програма передбачає підвищення інвестиційної привабливости реґіону та активізацію праці із залучення грошей у різні галузі народного господарства. Для виходу области з кризи необхідно до 5 блн. дол. На сьогодні ж надійшло тільки 25.6 млн. дол., які вкладено у 154 підприємства. Серед проєктів, підготованих для залучення інвестицій — створення потужностей виробництва літаків, дізелів, тракторів, будівельних матеріялів, скла, реконструкція летовища та району „Левада", екологічне оздоровлення Сіверського Дінця тощо. Деякі з харківських проєктів взято на розгляд Европейським банком реконструкції і розвитку.

ПРОМИСЛОВЦІ ВІДВІДАЛИ БУКОВИНУ

ЧЕРНІВЦІ. — Керівники відділів корпорації „Єдині енерґетичні системи України" (ЄЕСУ), промисловці, представники машинобудівної та металюрґійної промисловостей та агро-промислової корпорації відвідали Буковину з метою вивчення можливостей створення економічного підґрунтя під процеси інтеґрації в різних галузях народно-господарського комплексу між східніми та західніми реґіонами України. Делеґацію підприємців очолив радник корпорації ЄЕСУ Олексій Кобець, який сказав, що корпорація ЄЕСУ має намір у Чернівецькій області на різних бизнесових рівнях налагодити співпрацю з сільсько-госпо-дарськими виробництвами, будівельними та лісопереробними організаціями. Таку ж співпрацю буде налагоджено і з Хмельницькою, Львівською та Волинською областями.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ПАРКУВАННЯ АВТОМОБІЛІВ

КИЇВ. — Голова Київської міської державної адміністрації Олександер Омельченко повідомив, що в столиці України з 1-го жовтня буде реорганізовано систему паркування автомобілів. Передбачається створити міське профільне об'єднання, яке займатиметься організацією стоянок та визначатиме їхні місця у Києві. В районах міста буде створено паркувальні підприємства. Прибуток розподілятиметься так: 70 відсотків залишатиметься в районах, а 30 відсотків — місту. Контролю за збором грошей покладено на Державну автоінспекцію. Для леґалізації потенційних паркувальників рекомендується зменшити вартість паркування, яка на сьогодні становить від 1 до 10 гривень. Доручено перевірити стоянки Спілки автолюбителів, які не мають договорів про винайм землі в Києві і займають 150 гектарів площ столиці. О. Омельченко наполягає на тому, щоб авта паркувалися тільки вздовж тротуару, а не перпендикулярно до нього.

НАРАДА З КЕРІВНИКАМИ ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ДОНЕЦЬКЕ. — Прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко провів нараду з керівниками вугільних підприємств. Міністер вугільної промисловости Станіслав Янко поінформував, що все ще зберігається тенденція до спаду виробництва вугілля. Це, на його думку, відбувається „через неправильну реструктуризацію". Розрив між кредиторською і дебіторською заборгованостями галузі становить 3.5 блн. грн. Вугільники не отримують „живих" грошей за продане вугілля. Зокрема, підприємствам відвантажено вугілля на 2.4 блн. грн., а отримано тільки 550 млн. грн. В. Пустовойтенко повідомив, що Уряд готує комплексну програму розвитку Донецької области і він сподівається, що до кінця року вдасться розрахуватися з боргами із зарплатні.

У СВІТІ

У КАМБОДЖІ НЕДАЛЕКО СТОЛИЦІ Пном Пен минулої середи, 3-го вересня, розбився пасажирський літак типу Туполєв ТУ-134 В'єтнамської летунської лінії, котрий летів з Го Чі Мінг Сити у південному В'єтнамі. У катастрофі загинуло 64 особи включно зі залогою, живими залишилось тільки двоє дітей. Офіційні чинники камбоджійської авіяції стверджують, що, базуючись на дотеперішньому слідстві то правдоподібними причинами згаданої катастрофи, були погана погода і помилка летуна. Ці ж самі чинники та свідки кажуть, що в останній хвилині летун змінив думку та вирішив не приземлюватися, але не зміг відзискати потрібної висоти.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПЕРЕДБАЧАЛЬНИКИ погоди Крайового центру ураґанів, у четвер, 4-го вересня, в Атлантійському океані витворилася тропічна буря „Еріка" котра бере північнозахідній напрям в сторону Карабійських островів. „Еріка" є вже п'ятою з черги тропічною бурею цьогорічного гураґанського сезону, котрий експерти передбачали дуже жорстоким. Вона повинна б набрати сили в наступних 24-ох годинах, а до двох днів може перетворитися в гураґан.

В АМЕРИЦІ

НА ПРЕСОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ у Пентаґоні в середу, 3-го вересня, американський генерал Веслі Кларк, який в липні перебрав становище головнокомандуючого мироносними військами НАТО у Боснії, попередив, що американські та інші мироносні війська в Боснії є готові ужити „смертельну зброю", захищаючи себе від зорганізованих нападів товпи. Його попередження стосувалися заворушень боснійських сербів, які впродовж останніх тижнів спорадично атакували камінням, вогнянними бомбами та іншою доморобною зброєю американські мироносні частини, коли вони намагалися захищати державні установи від нападів товпи.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ ДОБРОЧИННОЇ американської організації „Амерікерс" повідомили в середу, 3-го вересня, що отримали від Північної Кореї дозвіл на ввезення медикаментів та інших лікувальних засобів вартости 23 млн. дол. Вони сподіються, що зможуть цю доброчинну місію здійснити вже з початком наступного тижня. У Північній Кореї в наслідок повеней, посухи та неврожаю існує великий брак харчів і в країну закрався голод. На цьому найбільше терплять діти, зокрема ті, котрі знаходяться в державних опікунчих установах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486.
UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Свято, свято. А по святах?..

Отже, ми, в Україні й діяспорі, відсвяткували 6-ту річницю проголошення незалежности України. Гарно, радісно та багатолюдно відзначили цю справді епохальну подію в житті українського народу. Переважно на ювілеях прийнято говорити про те все гарне, і менше про погане. Українці в Україні, порівняно навіть з минулим роком, у згадану річницю мали чим похвалитися. Ухвалено демократичну Конституцію, впроваджено національну валюту, курс якої стабілізувався, значних успіхів досягнуто в зовнішній політиці української держави, зокрема, підписано ряд надзвичайно важливих для України договорів про співпрацю з іншими державами, угоду про її відносини з НАТО. Все це по праву слід вважати нашими здобутками. Але, як кажуть, свята–свята, та й по святах, і тому потрібно повертатися до того, що на сьогодні мамо та що чекає українську державу, якщо найближчим часом не буде подолано тих проблем, бар'єрів, які гальмують просування України до повного її утвердження як рівної серед рівних у цивілізованому світі. Для цього, насамперед, деякі політики в Україні задаються питанням: чи можна було протягом минулих шести років досягнути більшого, ніж досягнуто? І, як, наприклад, депутат Верховної Ради України Михайло Чечетов, відповідають: можна було. Для цього потрібно розв'язати одну з найважливіших, кардинальних проблем: як досягнути загальної фінансової стабілізації на макрорівні й довести цю схему до мікрорівня, до підприємства для початку виробництва. Якщо цю проблему вдасться вирішити, то запрацюють підприємства, буде вчасна й належна заробітна платня і пенсія.

В контексті цього позитивно сприймаються заяви нового прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка про те, що треба наводити порядок у структурах виконавчої влади, і тезу про захист власного товаровиробника. Ще вище оцінюються зміни в економічному бльоці Уряду, між іншим, призначення на пост міністра економіки, голови Комітету парламенту з питань фінансів і банкової діяльности Віктора Суслова — професіонала, який досконало володіє питаннями кредитування, фінансування, банківської справи. Той же М. Чечетов, мабуть, не тільки свою думку висловлює, коли каже, що дальше проведення реформ за рахунок населення далі вже неможливе та вважає, що тезу "реформи будь-якою ціною" з порядку денного слід зняти. Є таке поняття, як соціальна вартість реформ, тобто ціна, яку населення згідне заплатити за проведення реформ. В Україні люди платять зниженням життєвого рівня, затримками заробітної платні, низькими пенсіями і заробітнею, нестабільністю виробництва, зростанням безробіття, високою смертністю тощо. До певної межі суспільство може терпіти, орієнтуючись на світло в кінці тунелю, сподіваючись на те, що реформи почнуть давати соціальну віддачу. З точки зору М. Чечетова, вже сплачено граничну вартість реформ. А щодо того, скільки ще терпіти, то, якщо Україна хоче досягнути в цифрах 1988 року, треба ще принаймні вісім років. Зате вона вийде на іншу якість здобутків.

Свого часу пересічні українці в краю казали: от би прийти до крамниці і купити те, що хочеш. Сьогодні в Україні немає черг, все потрібне є в продажу. От тільки нема чим за те заплатити. Отже, завдання полягає в тому, щоб підвищити купівельну спроможність людей, дати їм справжню можливість на ділі відчути стабільність їх життя. Оце, власне, і буде новою якістю здобутків.

В Україні, на думку іншого депутата парляменту, Юрія Оробця, є три варіянти розвитку подій. Або нічого не змінюється, і якщо ще два роки такого управління, то в Україні розвалиться все. Буде тотальна мафійозна держава, і Україна постане перед глобальним фінансовим і соціяльним крахом. Якщо буде дуже сильна владна війна за зміну цієї влади, то вона триватиме довго. Такі бої також виснажливі для держави. Тому виникає третій шлях — швидка зміна цієї влади: запропонувати Президентові відмовитися від своїх уповноважень, провести надзвичайні президентські вибори.

Пропонуючи повернення до соціялістичного газдування, депутат-комуніст Валерій Мішура вважає, що "держава кинула людей напризволяще та виявилася незалежною від свого народу". Багато залежатиме від того, що і як робитиме новий Уряд. Якщо він зможе хоча б навести порядок серед державних службовців, то люди можуть повірити цій владі. Але навряд чи це під силу зробити так швидко.

Раїса Руденко

РОЗДУМИ С. ГОЛОВАТОГО ПРО НЕСТАБІЛЬНІСТЬ

Серед українських урядовців є певне число людей, у чесність яких люди вірять стовідсотково, про них впевнено говорять як про чесних політиків і патріотів держави. До таких належить і недавній міністр юстиції Сергій Головатий.

Національно-патріотичні сили ніколи не приховували своєї гордости за розумного і працьовитого міністра, який ніколи не давав підстав запідозрити його у якихось протизаконних вчинках. А це саме та риса, яку на сьогоднішній час найбільше цінить народ. Отож багато хто вірив, що він і далі очолюватиме Міністерство Юстиції України. Адже Президентові потрібні чесні керівники, щоб позбутися корумпованих осіб у структурах влади.

С. Головатого, як відомо, в липні 1995 року Президент України Леонід Кучма запросив у склад Кабінету Міністрів, доручивши йому побудувати Міністерство Юстиції України европейського типу.

Міністер доручення виконав, з усього видно, успішно, оскільки Президент не прийняв його резиґнації, коли Верховна Рада поставила питання про непринустимість сумісництва. Довелося йому залишити працю в парляменті. Однак „за свого" в середовищі виконавчої галузі влади Головатого не визнали. Спочатку він не виконав вимогу Кабінету Міністрів залишити сесійну залю парляменту 28-го червня 1996 року та допомогти провалити прийняття Конституції України.

„Це було однією із спроб спрямувати розвиток подій в Україні за білоруським сценарієм і це могло стати однією із найтрагічніших сторінок історії України", — сказав С. Головатий в інтерв'ю для газети „Зеркало Нєдєлі". Вже тоді він розумів, що цього йому не пробачить. Тому, виступаючи в парляменті в ніч, яка увійшла в історію України як „Конституційна", С. Головатий закликав депутатів ухвалити Конституцію, зазначивши при цьому: „Можливо, зараз я говорю востаннє як міністр юстиції...". І дійсно, з того часу в нього почалися різні проблеми. Хтось шукав причини для усунення його з посту міністра. Про це С. Головатий розповідає в своєму інтерв'ю для „Зеркала Нєдєлі", надрукованому 30-го серпня 1997 року.

У травні 1996 року йому доручили підписати деякі угоди з Москвою. Замість того, щоб покірно виконати доручення, С. Головатий уважно ознайомився з документами, вирішив, що вони не відповідають Конституції, і, звичайно, не підписав. Тоді віцепрем'єр-міністер Василь Дурдинець відкрито заявив, що треба міняти міністра юстиції.

Щоб позбутися його „законним" шляхом, порадили Президентові доручити Головатому справу, яку він не зможе виконати. Така справа знайшлася: підготувати програму „Чисті руки". Це його дуже заскочило, бо програма зовсім не входить у коло обов'язків міністра юстиції, та завдання він знову виконав успішно. Президентові програма сподобалася. Та це не допомогло С. Головатому залишитися у новому складі Кабінету Міністрів.

За його словами, „ввесь Кабінет Міністрів, його апарат і більшість в адміністрації Президента" є колишніми комуністичними номенклятурниками. Вони, за словами Головатого, впродовж двох років „бльокували всі ідеї, всі пропозиції щодо реформування Міністерства Юстиції" та і взагалі все, що спрямовано на ринок.

Зміни до Конституції України не викликають у С. Головатого протесту, якщо вони вносяться конституційним шляхом. Тому називати це конституційним переворотом він вважає недоречним. Адже переворот може бути лише антиконституційним, пояснює Головатий. В Конституції, на його думку, є чимало недосконалих місць. Крім того, процедура внесення змін досить складна. Отож зміни вноситимуться у складній боротьбі, як компроміс інтересів галузей влади.

Недосконалим, на думку С. Головатого, є і положення про статус прем'єр-міністра, бо хто б не займав цей пост, але коли він знає, що Президент одноосібно може в будь-який час його усунути, то про стабільність тут говорити не можна. Отож призначення і звільнення прем'єр-міністра має здійснюватися за згодою Верховної Ради, вважає Головатий. „Інакше виникає ще не одне річне питання: хто, щорічно підбираючи прем'єрів і пізніше одноосібно їх усуваючи, дестабілізує політичну і економічну ситуацію в Україні? Хіба в таких умовах можливі реформи взагалі?

(Закінчення на стор. 3)

Микола Світуха

Два непересічні видання

Завдяки старанням українців у Польщі на книжковому ринку появилися недавно два видання, які збагатять українознавчі збірки тих, хто зацікавлений вагомими історичними подіями недавнього минулого. Спільною характеристикою обидвох видань є факт, що їх редактори зуміли подати читачам збірки чимало вдало підібраних матеріялів на історичні теми, які цікавлять читачів як в діяспорі, так і в Україні.

Перше видання — це змістовний „Український альманах" за 1997 рік під редакцією проф. Степана Заброварного, виданий Об'єднанням Українців у Польщі. Тематика альманаху різноманітна і цікава, при чому природньо редактор акцентує на подіях, пов'язаних із горезвісною акцією „Вісла", себто насильним виселенням польською владою десяток тисяч українців з Холмщини, Підляшшя, Лемківщини і Надсяння і ув'язненням в таборі Явожно у 1947 році. На ці теми знаходимо статті кількох авторів: самого редактора Степана Заброварного, Юрія Кульчицького, Романа Дрозда та інших. Джерельні дані про підготову і переведення антиукраїнської акції „Вісла" з метою назавжди зламати спротив українського підпілля і затерти всі сліди української присутности є ілюстровані тут і там оригінальними фотографіями.

Але тематика альманаху не обмежена лише до 1940-их років. Про сучасність говориться в кількох статтях, насамперед в огляді про Конституцію України, в цікавому есеї Володимира Горбуліна, секретаря Ради національної безпеки, про потенційну ролю України в стабілізації європейської безпеки і в статті Сергія Пирожкова про перспективи розвитку взаємин між Україною і Росією.

Окремий розділ виповнюють статті про сталінські репресії 1937 року проти українських літераторів, а також стаття Василя Овсієнка про арешти письменників і членів української Гельсінської групи 1977 року. Тут також надруковано статтю Оксани Веретюк про життєвий шлях відомого поета Євгена Маланюка і кілька розвідок про акторів Маріяна Крушельницького, поетів Олеся Бабія, Олега Ольжича і Леоніда Мосендза. Є також короткі розвідки про ряд інших осіб з української спільноти на теренах теперішньої Польщі.

Різноманітним проявом культурно-освітнього життя українців у Польщі, як і літературній творчості декількох сучасників, присвячено також належну увагу. Таким чином редакція продовжує вже довшу традицію щорічно видавати альманах, який може зацікавити ширше коло читачів. Взагалі, своїм цікавим змістом і чепурним зовнішнім оформленням альманах української діяспори в Польщі робить наскрізь позитивне враження.

Друга варта окремої уваги книжка — це видана цього року за редакцією Антона Середницького засобами Товариства Варшава — Київ збірка „Симон Петлюра". Це перше видання (102 стор.) про Симона Петлюру польською мовою хоч частинно заповнює важливі прогалини інформації про постать Головного Отамана і про його співробітників. Сам Антін Середницький відомий серед української спільноти в Польщі як довголітній редактор „Українського календаря" і автор виданої польською мовою збірки „Нариси польсько-українські". Як член Спілки польських письменників він довгі роки намагався поширювати правильні інформації про Україну в умовах, які для цього були несприятливими.

Редактор зумів призбирати рідкісні фрагменти різноманітних статтей Петлюри, як також його листування з тодішнім президентом Польщі Юзефом Пілсудським, пізнішим президентом УНР Андрієм Лівицьким, В. Сальським та іншими. Два розділи збірки заповнюють фрагменти праці Петлюри „Завдання української військової літератури". Вартий уваги розділ „Вибрані думки Симона Петлюри" про українсько-російські відносини, про демократичний устрій української держави і тексти його наказів з 1919-21-их років, в яких були засуджені погроми жидівського населення в Україні.

Редактор доповнив цю збірку дотепер недоступними біографіями цивільних і військових діячів УНР, з яких деякі служили в польському війську і після смерти були поховоронені на терені Польщі. Не менш цікавим є розділ про кількох поляків, які служили в структурі уряду УНР, і кілька творів польських авторів, присвячених Симонові Петлюрі. Все це матеріяли, які дотепер були невідомі і для українського читача.

(Закінчення на стор. 3)

Іван Гвозда

Концепція ґеноциду на тлі Великого голоду і Акції „Вісла"

II

Піонери в ділянці дослідів питань, пов'язаних із ґеноцидом, чимало спричинилися до вивчення цього сумного аспекту різних суспільств, багато із тих вчених пропонували свої власні топології ґеноциду, деякі старалися внести поправки до дефеніції ґеноциду ООН, а ще інші концентрувалися на питанні, як запобігати ґеноциду. До числа цих піонерів належать: Джессі Бернард, П'єр Дрост, Перве Севан, Ірвінґ Луїс Горовиц, Гелен Фейн, Лео Купер, Єгуда Бавер, Роджер В. Смит та ін., і не говорячи про тих, що продовж історії старалися зберегти для збірної людської пам'яті факти воєнних завоювань, а також жорстокості, почавши від страчення атеніцями всіх чоловіків острова Мелос, почерез Картагену, альбігензійські хрестоносні походи, виселення американських індіян, голодомор в Україні в 1932-1933 роках, Голокост, Акцію „Вісла" і т. д.

Франк Чалк і Курт Джонассон у їхній праці „Геноцид" подають свою дефінацію: „Геноцид — це одна із форм одностороннього масового вбивства, в якому держава або інша влада наміряється знищити певну групу населення як групу, а її членство визначає сам злочинець".

Автори визначають чотири типи ґеноциду. Найважливішою причиною застосування ґеноциду було унеможливлення потенційної небезпеки. Другий тип ґеноциду — це потреба тероризування дійсних чи уявних ворогів, зокрема підбитих народів. Третій тип — це завоювання багатств (захоплення родючих земель, ресурсів, стратегічного положення, робочої сили). Четвертий тип ґеноциду базується на певних переконаннях, певній теорії, ідеології.Він є відзеркаленням модерних часів, його практикують держави, які побудовані на секуляристичній ідеології, включно із комуністичною, нацистською, фашистською.

Ранні випадки ґеноциду XX століття були поповнювані в імені релігій, прославлення держав, правлячих еліт. В сьогоднішніх часах, в „демократіях", злочинні провідники із своєю правлячою елітою вдають, що вони правлять в імені народу, для добра мас, а в той же час вони нерідко вимордовують тих самих людей, в імені яких правлять державою. Ось заява одного із большевицьких активістів: „Нашою найвищою ціллю був тріюмф комунізму, а задля осягнення цієї мети все було дозволено — брехня, крадіжки, знищення сотень тисяч, а навіть і мільйонів людей". На цій психологічній підставі тоталітарна держава виплекала спеціяльних професійних бюрократів, для яких нормальною метою адміністрування є власне терор. Приблизно сім мільйонів українського населення впало жертвою терору ідеологічних ґеноцидників у 30-их роках і після війни.

Щоб побудувати однонаціональну державу під кінець Другої світової війни, польська влада вирішила примусово виселити з Польщі приблизно один мільйон українського населення. Для тієї цілі Польща заангажувала три дивізії війська, різні з'єднання поліції. В ній брали участь польське цивільне населення, збройне підпілля АК, ВХ, НСЗ.

Роберт Конквест в його знаменитій книзі „Жнива скорботи" пише: „Так Україна тепер лежить розтрощена: її церкви знищені, її інтелектуали розстріляні або вмирають в концентраційних („виправних") таборах, її селяни вибиті або підкорені... З певністю Совєтський Союз є оскарженний у поповненні ґеноциду" (стор. 272), а Степан Заброварний у статті „Акція 'Вісла' — Геноцид Української Меншости", Український Альманах, 1997, Об'єднання Українців у Польщі, Варшава 1997) підкреслює: „Акція 'Вісла' — за своєю суттю означає ґеноцид (етноцид) українського населення" (стор. 74). Або, як слушно додає Юрій Кульчицький, „Акція 'Вісла' була змовою російської і польської держав, закінчилася загальним осудом всіх українців і всього українського, без огляду на війну, засудила українство на асиміляцію. Польща поповнила ґеноцид, — напад на тіло нації, на її життєві лінії і традиції" (Український Альманах 1997, стор. 70-71).

Від людиновбивства 30-их років до Акції „Вісла" проминуло приблизно п'ятнадцять років. Це був час остаточного замаху на українську субстанцію збоку наших сусідів. В більшому контексті це був час перебування українського народу „концентраційному таборі". І хоча ми фізично збереглися, вийшли, тягар ціни, яку нам за це довелося заплатити, так соціо-психічно, як і фізично, та, мабуть, і під багатьма іншими оглядами, буде на нас ще довго позначатися. Одначе, як не іронічно, інспіратори цього замаху зазнали не менш багатогранних ушкоджень.

На кінець треба зі смутком підтвердити, що дух ґеноциду, на жаль, не загинув разом з Гітлером, як це колись сказав колишній Державний секретар ЗСА Джордж Шульц, в бункері під Берліном.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про принцесу з казки, зі сумним закінченням

Колись усі казки, що ми їх читали, чи нам читали, кінчалися добре і радісно. Звичайно принцеса знаходила свого принца і відбувалося весілля, а що вже далі, то можна було собі уявити, бо казка лише стверджувала, що вони жили щасливо і довго.

Тепер, в добу комп'ютерів, „І-мейлів" і надзвичайних явищ, змінилися навіть казки та в них майже стільки страхіть, як і у житті може бути.

Вже навіть тяжко, щоб теперішня казка кінчалася добре та ще й весіллям, і не можна знайти того так відомого в українській казці останнього слова: „І я там був, мед-вино пив, по бороді текло, а в роті не було". Одним словом, змінився світ, змінилися поняття краси, добра і зла, і того уявного світу, що завжди досі був гарний, веселий і щасливий.

Вже ж таки, не зважаючи на близьке XXI століття і не всі ці переміни, які ми були змушені прийняти, усі ми, старі діти чи молоді діти, залишилися такими, як колись, у своїх мріях про чудовий світ, в якому і принцеси, і лицарі, і добрі мавки. Ми тужимо за тим казковим світом, шукаємо його в нашій уяві, але і десь в дійсності, та знаходимо серед відомих постатей фільмових акторів, співаків, політиків чи нечисленних членів аристократичних родів. Кожний чи кожна з тих „ікон" стоїть під обстрілом цікавости цілих мас осіб, а завжди готові шукати можливості заробітку члени „жовтої преси", сейчас впізнавши добру нагоду, подають до відома своїх зацікавлених читачів кожну подробицю життя тих „славних". І так наша уява раз-у-раз є підсичувана новими інформаціями, правдиві вони, чи видумані, а ми втягаємо у себе все це без застереження, бо ж так хочеться у сірому світі бачити щось ясного, незвичайного, чарівного.

Чи усі ці обрані нами „принцеси", „принци" і „лицарі" щасливі із загальної уваги — це інше питання. Головне, щоб були щасливі звичайні пересічні громадяни.

Аж ось тут справжня принцеса, яка завжди була в осередку уваги, захоплення та зацікавлення — Діяна, як колишня дружина британського престолонаслідника Чарлза, принца Валії, і як чарівна молода жінка, і як опікунка обездолених, трагічно і непотрібно згинула минулого тижня в автомобільній катастрофі. Славна „королева сердець" цілого світу несподівано закінчила своє коротке і нелегке життя принцеси і цей випадок потряс дослівно цілим світом. Саме в останньому часі жовта і не тільки жовта преса, але всі засоби інформації слідкували дуже пильно, аж запильно, за її приватним життям та романтичним пов'язанням із єгипетським мільйонером, що загинув разом із нею. Здається, однак, що Діяна стала справді „іконою" і улюбленщею цілого світу щойно тепер, після трагічної смерти. Дарма, що її „флірт" із багатим приятелем навіть тепер є предметом несмачних здогадів та пояснень, дарма, що винують у трагічному загибелі п'яного шофера, але передусім настирливих „папарацці", що слідкували за кожним кроком Діяни, вона тепер в власністю уяви нас усіх, досліпно цілого світу, а не лише вірних королівському родові Англії. Світлини її гарного, усміхненого обличчя можна знайти у різних-прерізних місцях обох півкуль, сотки китиць квітів лежать у Лондоні буля королівської палати і у англійських амбасадах, а похорони підготовлені у нечуваному розмірі. Кожний на свій спосіб пояснює трагічну смерть принцеси, життя якої не було ніколи встелене рожами. Все ж таки, не зважаючи на те, а може саме тому, завжди відважно усміхалася до фотографії, хоча це постійне слідкування фотопреси за кожним її рухом було їй осоружне і ненависне. Чи не дивне фатум, що саме ці фотожурналісти посередньо були спричинниками її трагічної смерти?

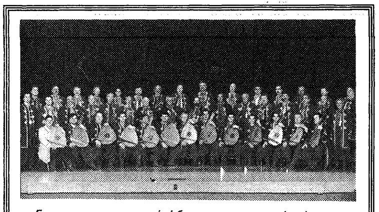
Але навіть тепер, після смерти, кожна подробиця її відходу у засвіті є точно заєрестрована на перших сторінках преси цілого світу, а телевізійні станції змагаються, хто і коли передав більше та точніше про цю сумну подію. Яка шкода, а може й сором, що бажання сенсацій та більшого заробітку вбиває гідність і маєстат смерти.

Але для нас, звичайних смертельників і мрійників, це не ще одна світова сенсація, а почуття, що із смертю Діяни зійшла у темінь ще одна гарна казка про принцесу і лицаря, яка, однак, не мала щасливого кінця.

О-КА

У СЕРЕДУ, 3-ГО ВЕРЕСНЯ, Спілка закордонних кореспондентів у Сінгапурі підтвердила, що на вимогу місцевого уряду погодилась анулювати доповідь керівника індонезійської опозиції. Цей крок сінгапурського уряду проти провідника опозиції Меґаваті Сукарнопуті, був першим цього роду кроком супроти гостя згаданої спілки, зазначив Деррен МекДермот, член керівних органів. М. Сукарнопуті є дочкою покійного президента Сукарна, котрий втратив владу в 1966 році, як теперішній президент Суґарто встановив військову владу. Офіційні урядові чинники відмовилися від будь-яких коментарів у цій справі.

ФЕДЕРАЛЬНА ЛАВА ПРИСЯЖНИХ у середу, 3-го вересня, визнала винним, теперішнього арізонського губернатора Файфа Саймінґтона у сімох кримінальних оскарженнях обманства його клієнтів, як він був будівничим і торгівцем нерухомостей. Згідно зі стейтовим законом, якщо лава присяжних визнала його винним, то він мусить зрезиґнувати зі свого становища. Адвокати Ф. Саймінґтона зазначили, що резиґнація 52-річного республіканського губернатора увійшла в життя в п'ятницю, 5-го вересня, в 5-ій год. по полудні. Тепер перед ним існує можливість бути засудженним на ув'язнення та сотні тисяч дол. кари. Урядом стейту до часу виборів наступного року, керуватиме Джейн Ді-Галл, секретар стейту.

Багато уже минуло літ і багато настало змін від того часу, коли Капеля Бандуристів останній раз гостила в українських скупченнях східньої Америки та Канади. Здавалося б, що в Гартфорді, Бостоні, Монтреалі та інших східніх українських осередках виросло ціле нове покоління, яке ще ніколи не чуло живого кобзарського співу в виконанні капелі. І так, від часу останньої концертової подорожі на сході, помер легендарний кобзар — Григорій Китастий, який так і не діждався розколу імперії та проголошення самостійности України — про що так довго пророчив своїми піснями. Від того часу капеля перевела два епохальні історичні походи по східній Україні та по Криму під вмілим і певним проводом мистецького керівника — Володимира Колесника. В міжчасі за свою довголітню працю капеля Бандуристів одержала з рук першого президента вільної України — Леоніда Кравчука — визнання: „Лавреат державної премії України ім. Тараса Г. Шевченка", — найвище культурне відзначення українського уряду. А щоби ще більше відзначити капелю, Міністерство Культури вільної України наділило двох довголітніх і заслужених членів капелі — а саме Петра Гончаренка і Петра Китастого званням „Заслужених Артистів України".

Після довгої перерви Капеля Бандуристів вибирається знову загостити до східніх поселень. До тури приготовляється новий відмолоджений склад, в якому, здається менше як одна третина теперішніх капелян співала ще під рукою Григорія Китастого. Провадить тепер капелею молодий і багатодійний мистецький керівник — Олег Махлай, про якого уже писалося раніше. Переважаюча більшість репертуару — це або цілковито нові твори чи твори уперше виконані капелею, або твори, які ще виконувалися у 50-их і 60-их роках. До речі, як частину підготови на цю мистецьку подорож, капеля записала майже повний концертовий репертуар на CD, цим даючи можливість слухачам ще довго насолоджуватися кобзарською піснею. Плянується новий, відмінний концертовий формат і несподіванки.

Капеля Бандуристів давно старалася вивести свою активність поза межі нашого українського середовища, і до певної міри це нам тепер удалося: капеля буде виступати в концертових приміщеннях Гарвардського, Єйлського, МекГілського та других університетів, а в Ню Йорку спонзором концерту буде Колюмбійський університет. У Вашінґтоні капеля виступить на спеціяльне запрошення амбасадора України до Америки, а в Пітсбургу своїм концертом капеля відкриє тижневий фестиваль відначення міжнародної культури.

Заплановані місцевості і дати виступів такі:

3-го жовтня	—	Піттсбург
4-го жовтня	—	Вашінґтон Д.К.
5-го жовтня	—	Ню Йорк
7-го жовтня	—	Бавнд Брук
8-го жовтня	—	Бостон
9-го жовтня	—	Ню Гейвен
10-го жовтня	—	Бінґгемптон
11-го жовтня	—	Монтреаль
12-го жовтня	—	Гамилтон
1-го листопада	—	Дітройт
2-го листопада	—	Клівленд

„У співпраці..."

(Закінчення зі стор. 1)

бах Василя Дурдинця та Івана Кураса, як також Комітету України у справах державности та міґрації Володимира Євтуха, то все ж якось не у всіх ділянках підготова дописала. Я був в навечер'я форуму на нарадах цього Підготовчого комітету, то міг дещо завважити. Ось, наприклад, реєстрація делеґатів ішла дуже повільно, а їх було понад 600 та ще й гостей 1,200. Також організатори у плянуванні часу форуму не взяли до уваги традиційної балакучости наших людей. У висліді спершу дали можливість говорити делеґатам як довго хотіли, а на кінці не стало часу для узгіднення нового проводу і полагодження непорозумінь, які це викликало.

— Знаємо, що ви були членом Номінаційної комісії, а читаємо в пресі України, що дійшло до неґодувань учасників з приводу листи нового проводу з України та протестів на залі нарад. Чи можете розказати як це було на ділі?

— Мене обрано до Номінаційної комісії, але її наради були дуже короткі тому, що склад був вже згори запланований: 14 осіб із України, 14 із західної діяспори і 14 зі східної. Ця остання група, до речі, тим разом дуже сильно та численно репрезентована і наші зв'язки з ними були цікаві й гарні. Новий склад запропоновано дуже пізно, чи не пів години перед закінченням, а коли читав цю листу Микола Жулинський то на залі нарад були лише дві третини делеґатів. Голосування викликало спротив делеґатів з України, які уважали, що з ними не узгіднено проводу, почались вигуки, протести, але І. Драч наказав грати національний гимн і тим другий форум закінчено. Все в такому поспіху, що я навіть не міг записати усіх прізвищ.

— Але знаєте хіба хто увійшов із ЗСА та Канади до нового-старого проводу, бо ж склад дуже, а дуже мало змінився.

— Із ЗСА увійшла Уляна Дячук від УНС і УАКР, Асколд Лозинський від УККА, з Канади Дмитро Ціпивник від СКУ, Василь Верига від СКУ і Ярослав Соколик від СКУ, Оксана Соколик від СФУЖО і Олег Романів від КУК.

— Дивне, що у цьому тілі канадські делегати мають таку перевагу, але здається, що все це було завчасу устійнене, тим більше коли у Номінаційній комісії були ті самі люди, які відтак були вибрані. А як було із резолюціями чи вони також були завчасу устійнені?

— Здається що так. Бо коли великим позитивом з'їзду було переведення 15 „круглих столів" із цікавими дискусіями та цікавими висновками — і хоча ці висновки реферували представники „круглих столів" на пленумі, резолюції відчитав Михайло Горинь і, як вже було сказано, вони були здається завчасу приготовані, незалежно від того, що рішено на „круглих столах".

Але може ця велика праця, що її пророблено, і можливість такої широкої виміни думок буде десь зареєстрована?

Добре, що внаслідок широких розмов створено декілька організацій, як ось, наприклад, міжнародне об'єднання українських підприємств. Є надія, що будуть ще інші в ім'я тої єдности, про яку так багато говорено.

— Чи ви могли, як делеґат від УНС, включити і свої думки чи суґестії?

— Мушу сказати, що УНС мав особливу увагу на форумі. Ось хоча б те, що Олександер Мороз у привітальному слові підкреслив, що між делеґатами є представники УНС, „найстаршої української організації в ЗСА, що несе у світ інформацію про Україну". І справді серед делеґатів та гостей було на мій розрахунок принаймні 200 членів УНС. І за заслуги для України Президент Л. Кучма відзначив У. Дячук, предсідника УНС, яка також є го-ловою УАКР.

— Чи серед відзначених були інші представники із ЗСА?

— Так, Президент відзначив також А. Лозинського, президента УККА, Євгена Стахова, заступника голови УАКР, Юліяна Куляса, президента Українського Банку „Певність", і Богдана Ватраля, голову кредитівки „Самопоміч" у Чикаґо.

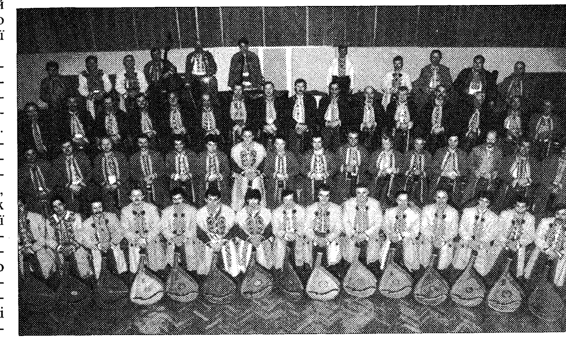
— Думаємо, що вам було особливо приємно, коли так відзначувано працю УНС, який ви там репрезентували.

— Розуміється, що це корисне. Але коли візьмемо до уваги скільки наших дисидентів та провідних осіб України були досі нашими гостями, та як ми стараємося кому треба допомогти і допомагали раніше, як згадаємо наші акції в обороні дисидентів, то ми таки справді гідні відзначення.

— Значить, не зважаючи на всі недоліки другого форуму, ви вдоволені із своєї участи в ньому?

— В загальному так, особливо завдяки численній участі делеґатів із східньої діяспори. Якщо б клич співпраці та єднання можна було перевести в життя, тоді багато іншого можна б призабути. Залишається хіба молитися, щоб це єднання таки прийшло, а з ним конкретна візія, які завдання нас усіх!

Назустріч турне Київської капелі бандуристів по Америці

Національна заслужена капеля бандуристів України ім. Г. Майбороди.

Цьогорічне відзначення Шевченкових роковин у Києві пройшло тріюмфально в двочастинній концертовій програмі 6-го березня в залі Київської фільгармонії.

У першій частині виступила лавреат Шевченківської премії, заслужена артистка України, відома й нам Ніла Крюкова. Своїм блискучим виконанням довгого літературного монтажу з богонадхненних творів поета, при супроводі славетних бандуристів національної заслуженої капелі України, (згідно з указом Президента України, 17-го квітня офіційне ім'я капелі — Національна заслужена капеля України імені Г. Майбороди), вона захопила слухачів. Другу частину святкової програми виконала сама капеля в повному складі, з бандуристами-співаками й солістами, під керівництвом головного диригента капелі з 1977 року маестра Миколи Гвоздя.

Тут славетна капеля показала себе в найкращому світлі, давши багато зразків повнотонного високопрофесійного виконання кращих творів з української кобзарської спадщини та композицій відомих композиторів як старшого покоління, так і сучасних. Найбільше прозвучало у зразковому виконанні з музики К. Стеценка до інсценізації поеми „Гайдамаки": „Серенади Яреми", (соліст — заслужений артист України тенор Петро Довбня), на слова С. Черкасенка „Ой, нащо ви, славні брати-гайдамаки" (соліст — баритон Віктор Діденко), в першій частині „Ой, три шляхи широкії" Я. Степового (соліст-бандурист Геннадій Нещотний) і козацькій пісні „Віє вітер, віє буйний" (соліст — бас-баритон Іван Соколов). З сучасних композиторів у цій програмі капеля виконала хор з поеми „Гайдамаки" О. Білаша і поему „Над Дніпровою саґою" а капеля Віталія Кирейка.

Скромний у рухах і достойний у поставі диригент обдарував слухачів і своєю майстерною обробкою народної пісні „Ой, Боже, Боже, зглянься на нас".

Та найбільш незабутнє враження залишило у слухачів концерту надхнене, духовно-релігійно насичене виконання солістом бас-баритоном Ігорем Трутенком і всією капелею „Молітесь, братія" з поеми „Гайдамаки" — музика протоієрея-композитора Кирила Стеценка на слова, що їх Тарас Шевченко вкладає в уста ігумена Мотронинського монастиря Архимандрита Мелхиседека Значка-Яворського. Могутній бас могутнього козарлюги-соліста Петра Ковбасенка зазвучав у народній пісні на слова поета „Бандуристе, орле сизий"— фінал програми.

Неможливо в короткій нотатці перелічити всі перлини виконаних капелею творів на слова безсмертного в віках батька української нації.

Неможливо передати мистецьку насолоду від слухання і сприймання та зберігання в пам'яті вершинних здобутків справді заслуженої капелі. Для цього треба бути учасникам цього духовно-мистецького дійства і почерпнути з нього якнайбільше і зором, і слухом, і серцем, і душею.

На превелике щастя, як нам стало відомо з авторитетних джерел, українська громада Північної Америки матиме восени 1998 року небувалу нагоду побачити й почути та привітати Національну заслужену капелю бандуристів України під керівництвом головного диригента Миколи Гвоздя під час мистецького турне капелі по багатьох містах ЗСА та Канади.

Капеля прибуде в складі 48 бандуристів і 12 танцюристів та кількох осіб адміністрації, і в серпні-жовтні дасть понад 40 концертів у заплянованих містах.

Не пропустімо ж цієї нагоди! Час пролетить скоро — готуймось вітати дорогих гостей, що принесуть нам пахощі євшан-зілля з рідного краю і безмежну духовно-естетичну насолоду.

Єпископ Олександер

Два...

(Закінчення зі стор. 2)

При кінці збірки знаходимо хронологічно зібрані важливіші дані з життя Симона Петлюри.

Як вже згадано, ця збірка видана польською мовою і призначена для західних сусідів України, серед яких постать Симона Петлюри і його боротьба за незалежну українську державу дотепер не знайшли об'єктивного насвітлення. Але потреба перевидання цієї збірки українською мовою для читачів в Україні і в діяспорі є незаперечною. Здавалося б, що таке завдання повинно б стати одним із пріоритетів Фундації ім. С. Петлюри в Канаді, у розпорядженні якої після ліквідації Державного Центру УНР залишилися поважні фонди. Керівництво Фундації повинно б звітувати перед колишніми жертводавцями в усіх країнах діяспори про це питання.

Роздуми...

(Закінчення зі стор. 2)

На запитання, чому, на його думку, він став непотрібним Президентові, С. Головатий відповів: „Це питання не до мене, а до Президента, але мені здається, що справа навіть не в ньому. Тому що, на жаль, не Президент керує державою, не він господар у цій країні. І в цьому біда не лише його особисто, але й усієї країни. Усіма процесами в Україні швидше керує апарат, очолюваний Пустовойтенком в Кабінеті Міністрів, і апарат Адміністрації Президента, міцно зав'язані на стару партійну нимеклятуру. Ясно, що своєю діяльністю я зачепив особисті інтереси великого кола осіб".

Журналіст Олександер Приймаченко, який взяв інтерв'ю в С. Головатого, цитує „Файненшел Таймс" з 22-го серпня, де сказано, що зі звільненням „прогресивного, ліберально зорієнтованого" міністра юстиції в Україні „згасне останній блиск надії на те, що спіральне падіння української економіки підштовхне Уряд до швидших змін і реформ".

ПОДІЇ

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ

Ню Йорк. — Український Музей влаштовує з колекції Ірини Кашубинської виставку „Збереження спадщини", село Угринів на Сокальщині, урочисте відкриття якої відбудеться в неділю, 14-го вересня, в 2-ій год. по полудні. Виставка проходитиме в Українському Музеї, 203 Друга авеню, в Ню Йорку. Тел. (212) 228-0110.

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ

Повіт Морріс, Н.Дж. — Управа місцевої Рідної Школи Українознавства ім. Лесі Українки при УККА повідомляє, що шкільний рік від передшкілля до 12-ої кляси почнеться о 9-ій год. ранку в суботу, 13-го вересня. Сходини батьків відбудуться того ж дня в год. 9:15 ранку. Усіх учнів проситься зареєструватися перед початком шкільного року. Батьків буде повідомлено про місце навчання. За аплікаціями треба звертатися до: Петра Мельника або Роксоляни Галібей на число телефону (201) 895-4470.

Школа у Вотервліті починає навчання

Вотервліт, Н. Й. — Школа Українознавства у Вотервліті, Н. Й., приймає записи дітей на шкільний рік 1997–98. Після Молебня в суботу, 13-го вересня 1997 року, о год. 9:30 ранку у церкві св. Миколая у Вотервліті відбудуться у церковній залі вписи дітей на навчання релігії, до садочка і передшкілля та до суботньої школи. Навчання починається о год. 9:30 ранку в суботу, 20-го вересня 1997 року. Зокрема заохочується записувати дітей, що ще не цілком добре говорять українською мовою.

Детальні інформації про суботню школу можна набути у директора школи д-р інж. Юрія Гели (413) 445-7378) або у голови Батьківського комітету Ярослава Тисяка (518) 286-0795. Про вписи до садочка і передшкілля просимо звертатися до Наталки Верцол (518) 371-0996. Вписи на англомовне релігійне навчання переводять Дан і Патриша Копчик (518) 478-9722.

КОМІТЕТ БУДОВИ ХРАМУ БОЖОЇ МАТЕРІ В ЗАРВАНИЦІ ПРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

проголошує перший список жертводавців, які до тепер відгукнулися на наш заклик.
(Список охоплює пожертви від 8/1/97 до 9/3/97)

Антонишин Богдан і Марія	1.000.00
Проф. Гой Петро і Леся	1.000.00
Проф. Головінський Іван і Наталія	700.00
	+300.00 разом 1.000.00
Кравчук Наталія в св. п. батька о. Василя Яремка, декана Зарваниці	200.00
Осадца Мирон і Богданна	200.00
д-р Щербанюк Григорій і Галина	200.00
Комарницький Евген в св. п. батьків Івана і Марії Рінило Комарницьких та друга Григорія Карпінця який загинув в УПА	200.00
інж. Качор Богдан і Іванна	100.00
Городиський Ярослав і Оля в св. п. батьків	100.00
Коцур Любомир	100.00
Марків Лев і Орися	100.00
Меуш Михайло	100.00
Оріховський Дарія	100.00
Ґелеткевич Адріян і Осипа	50.00
д-р Крупа Теодозій і Любомира	50.00
Корсунь Бенямін і Віра	25.00
Роче Андрій	25.00
Ярко Микола	25.00
інж. Ратич Олег і проф. Іванна	20.00
мґр Леник Володимир і Ірена (Німеччина)	110.00

На похоронах св. п. Богдана Мастикаша друзі і приятелі зложили в його пам'ять на будову храму Пресвятої Богородиці в Зарваниці такі особи:

Мастикаш Богдан і Шері	100.00
Пастернак Юрій і Нуся	50.00
Сосяк Ярослав	20.00
Прус Роман і Оксана	20.00
Прус Григорій і Марія	20.00
о. Павло Лабінський	20.00
Гронь Ірена	20.00
мгр. Цісик Марі з мамою Евгенією	20.00
Слободян Марія	20.00
Панкевич Профірій і Тамара	20.00
Гатала Мирон і Марія	20.00
Старожитник Роман і Стефанія	20.00
Старожитник Ірена з сином Ярославом зложили в св. п. мужа Северина і брата Богдана	100.00
Федорів Володимир	50.00
Букачевський Ярослав і Ярослава	10.00

Комітет щиро дякує всім жертводавцям і просить всіх, хто бажає покласти свою цеголку в цей Храм, надсилати пожертви на адресу Фундації УВУ: UFU Foundation, Inc. 43 St. Mark's Pl. New York, N.Y. 10003.

Чеки просимо виписувати на: Zarvanycia Fund.

КОМІТЕТ БУДОВИ ХРАМУ В ЗАРВАНИЦІ ПРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Клівленд відзначив шосту річницю державности України

В неділю, 24-го серпня ц.р. на посілості української православної церкви Св. Тройці жителі Клівленду і околиць заповнили велику залю парафії, щоб гідно відсвяткувати шосту річницю відновлення самостійности України. Посілість церкви знаходиться при головній дорозі в Пармі. На фронті церковної будівлі видніє пам'ятник з трьох хрестів і висунута більш до вулиці таблиця, на якій видніє помистецьки зроблений напис: „Українська Православна Церква Св. Тройці", і це в цілости створює дуже гарний і естетичний вид, на що, проїжджаючи дорогою, кожний звертає увагу.

В день 24-го серпня на фронті будівлі на високих щоглах, на тлі блакитнього неба повівали український і американський прапори, і вже сам цей вид впливав на в'їжджаючих на посілість людей, на святочний і радісний настрій.

Згідно програми, свято-фестиваль почалося в год. 1-ій обідом, який приготувало сестрицтво парафії і продовжувалося до год. 3-ої, а відтак почалася концертова частина, яку відкрив голова громади мґр В. Ліщинецький.

Акт відновлення незалежности України — велика подія в історії України і Східньої Европи. Україна сьогодні — вільна і незалежна держава. Шлях до незалежности був встелений горами людських жертв — найкращих синів і дочок українського народу, і у висліді тієї боротьби народ таки дочекався вільної і незалежної держави, яку потрібно утвердити і розбудувати. В молодій державі є і недоліки, які треба поборювати працею і добрими порадами, а не тільки критикою. Добра критика потрібна, коли вона спрямована на поліпшення проблеми. Голова привітав присутніх на залі Єпископа церкви п'ятидесятників Мальського, присутніх духовних отців і попросив пароха церкви Св. Тройці провести молитву в намірені українського народу.

Після молитви, яку відмовив о. Іван Міронко, почалася концертова частина програми, яку започаткував ансамбль „Обереги". В першій частині програми Люба Венґловська, Микола Олексин і Віктор Петлій виконали пісні: „Шлях до Тараса", „Де світанок", „Не забудь", „Козаче, козаче", „Україночка", „Знову в гори я іду", „Два кольори". Ансамбль оперував добрими голосами, добре зіспіваний і публіка сприйняла їх із задоволенням і нагородила оплесками. Наступну точку програми заповнив українських вокальний гурт „Християни", який виконав пісні „Україно моя„ і „Сходить сонце над обрієм". Перед початком виступу керівник ансамблю розказав, як переслідувалися релігійні громади під комуністичним режимом, який старався вирвати і затерти віру в Бога, але помимо тих жорстоких переслідувань йому цього досягти не вдалося і сьогодні церкви і доми молитви в Україні заповнені переважно молодими людьми, а це доказ того, що народ відроджується духово. Чоловічий вокальний гурт володіє добрими голосами, а слова і музика виконаних пісень співпадала із святом, що присутні нагородили виконавців оплесками. Мґр Ліщинецький подякував виконавцям за участь у програмі і при тому висловив сподівання, що це може започаткувати об'єднання в громаді в майбутньому.

Мґр Роман Якубович виголосив головну промову, присвячену річниці незалежности. Р. Якубович з молодшої ґенерації, колишній житель Клівленду, побудував свою доповідь на спостереженнях, які він зібрав, подорожуючи по Україні в гурті ансамблю „Сизокрилі" у 1992 році і в гурті пластунів у 1994 році. Маршрут „Сизокрилих" йшов через Львів, Калуш, Івано-Франківське до Києва. Молоді члени ансамблю вперше зустрілися з дійсністю і побачили на власні очі Україну — батьківщину їхніх батьків, які їм описали, як квітучу країну з мальовничими селами, вкритими пшеницею полями, золотоверхим Києвом і солов'їною мовою, яку їм доводилося вивчати в школах українознавства. З таким переконанням вони прибули в Україну, батьківщину їхніх батьків, і яке заломання в їхньому почутті при зустрічі з дійсністю. Коли група вийшла на оглядини Хрещатика, одна учасниця з групи розплакалася на вид прекрасних будинків і на тій же центральній вулиці не почула української мови. З другої поїздки в Україну в гурті пластунів у 1994 році він побачив вже значні зміни на краще і тому нам треба ставитися до подій, які відбуваються в Україні, з вирозумінням. Шість років у розбудові держави це дуже короткий час, щоб можна було подолати усі нагаразди. Скільки часу і грошей затратила Західня Німеччина, щоб завести ринкову економіку і демократичний лад у східній частині Німеччини. Ті труднощі були у всіх країнах, які позбулися комуністичних режимів. Скільки урядів мала Італія, Франція після закінчення Другої світової війни! Чи в Америці не було економічної кризи в 20-їх роках, коли скрахувала біржа і мільйони опинилися без праці? Таких прикладів можна назвати більше.

Україна на шостому році незалежности має багато проблем, і щоб їх побороти, потрібно ще часу і ідейних працівників. А які досягнення зроблено за тих шість років самостійности! Україна здобула незалежність без проливу крови, зміна уряду відбулася в мирний спосіб, в червні 1996 року прийняла нову демократичну Конституцію, у вересні впровадила національну валюту гривню, а відтак ті досягнення в зовнішній політиці. За шість років Україна зробила значний поступ, якого ми чомусь не хочемо бачити, зате вказуємо на все, що зле. Голова подякуав за добре опрацьовану доповідь молодого доповідача, що свідчить також, що молодь таки прийде на зміну і буде продовжувати працю батьків. Ансамбль „Обереги" в продовженні програми виконав пісні „Три дороги", „Гей, на полонині", „Червона рута", „Річечка", „Водограй", і на закінчення — „На Україну повернусь".

Відспіванням гимну України закінчено концертову програму свята, а присутні після короткої перерви і охочі до танців забавлялися під звуки ансамблю „Обереги".

Євген Бачинський